

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-04-29 Nr. 429-81
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. vasario 15 d. nutikusio eismo įvykio metu pareiškėjos sutuoktinio vairuojamas automobilis *Mercedes-Benz Atego* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)), nespėjus jo sustabdyti, susidūrė su priekyje važiuoju pareiškėjos vairuojamu automobiliu *Ford Mondeo* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)), registruotu pareiškėjos sutuoktinio vardu. Automobiliai buvo apgadinti.

Po įvykio pareiškėjos sutuoktinis kreipėsi į savo vairuoto automobilio *Mercedes-Benz Atego* valdytojų civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudusį draudiką dėl draudimo išmokos.

2024 m. vasario 23 d. raštu draudikas informavo pareiškėjos sutuoktinį apie priimtą sprendimą nemokėti draudimo išmokos ir nurodė, kad, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (TPVCAPDĮ), tais atvejais, kai žala yra padaroma savo turtui ir nėra nukentėjusių asmenų, civilinė atsakomybė nekyla.

Pareiškėjos sutuoktinis su draudiko sprendimu nesutiko ir pateikė jam pretenziją, tačiau 2024 m. kovo 1 d. atsakyme draudikas paaiškino sprendimo nekeisiant. Anot draudiko, TPVCAPDĮ nustatyta tvarka yra draudžiama transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė, t. y. atlyginami nuostoliai, padaryti nukentėjusiems tretiesiems asmenims. Atlikus žalos administravimą nustatyta, kad žala buvo padaryta savo turtui, o žala sau TPVCAPDĮ nustatyta tvarka nėra atlyginama.

Pareiškėja nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti kilusį ginčą. Ji nurodė norinti gauti bent 50 proc. žalos atlyginančią draudimo išmoką, nes automobilis buvo įgytas santuokoje ir yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, be to, nors automobilis registruotas jos sutuoktinio vardu, juo naudojasi būtent pareiškėja.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas pakartojo sprendime nemokėti draudimo išmokos ir atsakyme į pretenziją išdėstytus argumentus ir prašė pareiškėjos reikalavimą laikyti nepagrįstu. Anot draudiko, apgadintas automobilis *Ford Mondeo* įgytas santuokos metu ir yra pareiškėjos ir jos sutuoktinio (kito eismo įvykio dalyvio) bendroji jungtinė nuosavybė. Dėl minėto automobilio atsiradusi pareiškėjos ir jos sutuoktinio žala laikytina žala sau ir ją atlyginanti draudimo išmoka, pagal TPVCAPDĮ 3 straipsnio 3 dalį, nemokama.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada,

kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo nemokėti pareiškėjai draudimo išmokos, atlyginančios 50 proc. 2024 m. vasario 15 d. eismo įvykio metu padarytos žalos automobiliui *Ford Mondeo* dalį, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar draudiko sprendimas atitinka privalomojo civilinės atsakomybės draudimo reguliavimą ir yra pagrįstas.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuoja TPVCAPDĮ.

Pagal TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalį, išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė.

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudžiama draudimo sutartyje ar (ir) transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijime (polise) nurodytą transporto priemonę naudojančių valdytojų civilinė atsakomybė dėl žalos padarymo, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį.

Vadovaudamiesi TPVCAPDĮ 3 straipsnio 3 dalimi, šio įstatymo nustatyta tvarka nei draudikas, nei Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras nemoka išmokos dėl žalos padarymo atsakingam už žalos padarymą valdytojui, jo naudojamai transporto priemonei ir joje esančiam turtui bei kitam tos transporto priemonės draudėjo ar savininko turtui.

Nagrinėjamu atveju draudikas atsisakė mokėti draudimo išmoką remdamasis TPVCAPDĮ 3 straipsnio 3 dalyje nurodyta išimtimi, tokią savo poziciją grįsdamas aplinkybe, jog automobilis *Ford Mondeo* buvo įsigytas santuokoje (pareiškėjos ir kito eismo įvykio dalyvio – jos sutuoktinio).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.88 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nustatytas turto, įgyto po santuokos sudarymo abiejų sutuoktinių ar vieno jų vardu, teisinis režimas: toks turtas laikomas bendraja jungtine sutuoktinių nuosavybe. Pagal to paties straipsnio 2 dalį, preziumuojama, kad turtas yra sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė, kol nėra įrodyta, kad turtas yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Prezumpcijos, kad tam tikras turtas yra asmeninė sutuoktinių nuosavybė, teisės aktuose nėra nustatytos.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja, nors žinojo draudiko sprendimo motyvus, jokių duomenų, paneigiančių minėtą prezumpciją, t. y. pagrindžiančių, kad automobilis, už kuriam padarytą žalą prašoma išmokėti draudimo išmoką, nelaikytinas bendraja jungtine sutuoktinių nuosavybe ir priklauso jai asmeniškai (dėl to, kad buvo įgytas prieš santuoką, sudaryta vedybinė ar kitokia sutartis, kurioje numatytas kitoks turto teisinis režimas, ar kitais pagrindais), kreipdamasi į Lietuvos banką nepateikė. Atvirkščiai, kreipimesi į Lietuvos banką patvirtino, kad automobilis buvo įgytas santuokoje ir yra bendroji jungtinė jos ir jos sutuoktinio nuosavybė. Taigi, nagrinėjamu atveju nekilo ginčo dėl to, kad automobilis laikytinas eismo įvykio kaltininko (pareiškėjos sutuoktinio) ir pareiškėjos bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės objektu.

Pažymėtina, kad apeliacinės instancijos teismas yra vertinęs aplinkybes, kai vieno sutuoktinio valdoma transporto priemonė buvo apgadinta kito sutuoktinio valdoma transporto priemonė. Apgadintas automobilis buvo draustas savanoriškojo transporto priemonių draudimo (KASKO) sutartimi, todėl pagal šią sutartį išmokėta draudimo išmoka automobilį valdžiusiam vienam iš sutuoktinių (nors nustatyta, kad automobilis priklauso abiem sutuoktiniams bendraja jungtine sutuoktinių nuosavybe), o vėliau pateiktas reikalavimas kaltininko civilinės atsakomybės (pagal TPVCAPDĮ) draudikui dėl išmokėtos draudimo išmokos grąžinimo, manant, kad kaltininko civilinės atsakomybės draudikas TPVCAPDĮ nustatyta tvarka turi pareigą atlyginti vieno iš sutuoktinių sukeltą žalą automobiliui. Nagrinėdamas minėtą bylą, teismas pasisakė dėl TPVCAPDĮ 3 straipsnio 3 dalies taikymo.

Teismas laikėsi pozicijos, kad kaltininko civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo bendrovei nekilo pareiga atlyginti išmoką išmokėjusios draudimo bendrovės nuostolių (išmokėtos draudimo išmokos), nes ši išmoka, jeigu būtų mokama, tai atitektų pačiam už žalos padarymą atsakingam valdytojui, jo naudojamai transporto priemonei ir joje esančiam turtui bei kitam tos transporto priemonės draudėjo ar savininko turtui.¹

Kitai tariant, buvo suformuota taisyklė, kad, esant situacijai, kai eismo įvykio metu vienam sutuoktinių padarius žalą kitai transporto priemonei, priklausančiai sutuoktiniams

¹ Vilniaus apygardos teismo 2015 m. vasario 26 d. sprendimas civilinėje byloje Nr. 2A-1290-450/2015.

bendrosios jungtinės nuosavybės teise, draudimo išmoka, remiantis TPVCAPDĮ 3 straipsnio 3 dalimi, nemokama.

Atsižvelgiant į teisės aktuose nustatytą reglamentavimą, teismų praktiką, taip pat į tai, kad ginčo atveju nebuvo paneigta bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės prezumpcija, ir kitus minėtus bylos duomenis, konstatuotina, kad draudiko sprendimas nemokėti pareiškėjai draudimo išmokos, atlyginančios 50 proc. dėl 2024 m. vasario 15 d. eismo įvykio atsiradusios žalos automobiliui *Ford Mondeo* dalį, laikytinas pagrįstu, o pareiškėjos reikalavimas laikytinas nepagrįstu ir atmestinu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis